

Paršat Vajece

9. kislef 5769
6. prosinec 2008
začátek šabatu: 15:43
konec šabatu: 16:56

Halachické časy
třilin 6:31 | východ slunce 7:46
konec šma 844 | 1. mincha 12:14
škia 16:01 | hvězdy 16:38

Šmílův DAF

Vajece v číslech

7. paraša v Tóre (z 54),
7. paraše v knize Berešit (z 12),
Celá sidra Vajece je jedna uzavřená paraša
skládá se z 148 vět, 2021 slov a 7512 písmen,
Sidra neobsahuje žádný příkaz

Alijot v kostce

Kohen: Jákov opouští Beer Ševu a odchází do Charanu. Přenocuje na hoře Moria a zdá se mu slavný sen s žebříkem až do nebe.

Levi: Bůh slibuje Jákovi ochranu. Jákov se potkává s Lavanovou dcerou (svou neteří) Ráchel.

Šiši: Jákov miluje Ráchel a je za ní ochoten pracovat sedm let. Lavan Jákova podvede a místo Ráchel ho ožení s Leou. Jákov si nakonec vymůže i Ráchel (další sedmiletou práci). Lea porodí Jákovi Reuvena, Šimona, Leviho a Jehudu. Ráchel je neplodná, a tak nabídne Jákovi svou služebnou Bilhu, která mu rodí Dana a Naftaliho. Leina služebná Zilpa Jákovi rodí Gada a Ašera.

Reví: Ráchel si od Reuvena vyprosí DUDAIM (madragoru). Lea rodí Jisachara, Zevuluna a dceru Dinu. Ráchel přece jen otěhotní a porodí Josefa. Jákov se chce vrátit domů, do Izraele.

Chamiši: Jákov pracuje u Lavana za smlouvenou mzdu. Jákov velmi bohatne, Lavanovi vztahy k Jákovi rodině ochládají.

Šiši: Jákov utíká od Lavana. Lavan ho pronásleduje a dostihne.

Švií: Lavan se nakonec s Jákovem usmíří a Jákov pokračuje na cestě domů.

Haftara (Hošea 12:13-14:10): Jákovi rod pochází z Aramu.

Židovská událost

2. prosince 2008
byl v Kfar
Chabadu pohřben
rabi Gavriel
Holtzberg a jeho
žena, Rivka,
zavraždění
minulý týden v
Bombaji.

Zdroj informací: ou.org, kaluach.net, jta.org

Zajímavosti z paraši

Jákov se vydal na cestu do Charanu. Je tedy samozřejmě, že „opustil“ Beer Ševu. Přesto nám to Tóra zdůrazňuje. Proč? Protože, když místo opouští spravedlivý člověk, je jeho odchod cítit. A obzvláště Jicchak s Rivkou Jákovi odchod jistě pocítili.

Majetek člověka není trvalou hodnotou. To, mimo jiné symboliky, vyjadřuje i Jákovi žebřík. SULAM (žebřík) má v gematrii číselnou hodnotu 136, stejně jako majetek (MAMON) a chudoba (ONI), které po žebříku stoupají a klesají.

Věděli jste, že...

Král [Herodes](#) nechal nad hrobkami praotců postavit honosnou stavbu z obrovských kamenů. Byzantští křesťané stavbu upravili na kostel, arabští muslimové později na mešitu. V podlaze mešity byl vytvořen umělý vstup do hrodek. Původní tvar a vstup do jeskyně není přesně znám. V byzantské době se zde modlili křesťané i Židé. Muslimové přenechali správu místa Židům (s titulem Služebník otců světa) jako výraz díky za pomoc při dobývání země. www.doopravdy.cz/judaism

Rozluštíte význam obrázků?

Rabbi Jonathan Sacks: Setkání s Bohem

V jednom z nejznámějších obrazů v Tóře se Jákov sám v noci, prchající před Esavovým vztekem, ukládá ke spánku a na místo noční můry sní velký prorocký sen.:

Narazil (hebrejsky VAJIFGA) na to místo a zastavil se, protože slunce rychle zapadlo. Vzal jeden z kamenů, položil si ho pod hlavu a ulehl. Zdál se mu sen. Viděl žebřík opřený o zemi, jehož vrcholek dosahoval nebes. Boží andělé po něm stoupali a sestupovali a nad ním stál Bůh.

Jákov se probudil a řekl: „Bůh je na tomto místě a já to nevěděl.“ Bál se a řekl: „Jak hrozivé je toto místo. Není to nic jiného než Boží dům a toto je nebeská brána.“

Na základě této pasáže tvrdí naši učenci, že praotec Jákov ustanovil pravidelnou noční modlitbu. Výraz VAJIFGA totiž neznámá jen „narazit, setkat se, potkat se, přihodit se“, ale i „modlit se, naléhat, prosit“, jak dokládá věta proroka Jeremiáše (7:16): „Nemodli se, nepozdvihuj hlas k modlitbě, nenaléhej na mne (AL TIFGA BI).“

I další slovo obratu „narazil na to místo“ lze chápat jinak. Rabíni často slovem „místo“ myslí Boha (Bůh jako místo pro celý svět). Po Avrahamově ranní a Jicchakově odpolední dovršil Jákov svou večerní modlitbou náš denní kruh tří pravidelných modliteb.

Je to pozoruhodná představa. Ačkoliv je text všech tří modliteb týž, každá modlitba nese rysy jednoho z praotců. Avraham je ránem. Počátkem. Úsvitem nové éry, zakladatelem nového náboženského povědomí ve světě. Jicchak představuje odpoledne. Jicchak nepřináší nic převratně nového. Jicchakovy příběhy do jisté míry opakují události jeho otce. Hlad ho vyhnal z Beer Ševy, hloubí tytéž studny v poušti, dává jim stejná jména. Jicchak je tichý hrdina kontinuity, pokračování. Jicchak je pevným článkem v řetězci avrahamovské smlouvy. Jicchak je vytrvalý, loajální, odhodlaný pokračovat. Jákov představuje noc. Jákov je muž strachu.

S Jákovým podílem na večerní modlitbě má však Talmud problém. Rabi Jošua tvrdí, že na rozdíl od ranní a odpolední modlitby není večerní povinná. Proč, pokud ji zavedl Jákov? Čím se liší od těch, které nám odkázali Avraham a Jicchak?

Tradice nabízí různé „právníkové“ konstrukce. Existuje ovšem ještě jedno hlubší vysvětlení. Každá z událostí, která vedla k modlitbě některého z praotců, je totiž vyjádřena jinou větnou konstrukcí. Avraham si ráno přivstal na místo, kde se postavil před Bohem. Jicchak vyšel ven meditoval na pole. Ale Jákov „narazil na místo“. To jsou odlišné náboženské zkušenosti, jiné zážitky.

Avraham hrál velmi aktivní roli. I proto se nazývá otcem těch, kdo se vydají na duchovní cestu neznámým směrem vyzbrojení jen vírou, že Toho, koho hledají, naleznou. Avraham začal Boha hledat dřív, než On vyhledal Avrahama. Jicchakova modlitba se popisuje jako rozhovor, dialog. Každý dialog má dvě strany. Jedna hovoří, druhá naslouchá a odpovídá. Jicchak představuje náboženský prožitek rozhovoru Boha s člověkem.

Jákovova modlitba je výrazně odlišná. Jákov nic aktivně nekoná. Myšlenkami je jinde – u bratra Esava, před kterým prchá, nebo u strýce Lavana, ke kterému míří. Do jeho utrápené mysli vpadne Boží vize s anděly a schody až do nebe. Jákov neučinil nic, aby se na setkání připravil. Bylo to nečekané. I Tóra píše, že Jákov doslova „narazil na místo“ – jako by Boha potkal náhodou, tak jako my občas v davu cizích tváří narazíme na známého. Toto setkání zaranžoval Bůh, ne člověk. Proto není Jákovova modlitba základem k pravidelné povinnosti. Nikdo z nás nikdy neví, kdy Boží přítomnost zasáhne do našich životů.

V náboženském životě jsou okamžiky, které jsou mimo naši vědomou kontrolu. Duchovní setkání v době, kdy to nejméně čekáme. Avraham představuje naši cestu k Bohu, Jicchak náš rozhovor s Ním. Jákov symbolizuje naše setkání s Bohem – neplánované, neočekávané. Vizi, hlas. Volání, které jsme nemohli předvídat, ale které nás mění. Cítíme se jako Jákov, když se „probouzíme“ a uvědomujeme si, že „Bůh byl na tomto místě, a my to nevěděli.“ To místo se nezměnilo, to jsme se změnili my. Takový zážitek nemůže být povinností. Není něčím, co bychom sami vytvořili. Přihodilo se nám to. VAJIFGA znamená, že jsme, myslíme na jiné věci, vešli do Boží přítomnosti.

Taková událost se skutečně či obrazně stává v noci. V okamžicích, kdy jsme sami, bojíme se, jsme zranitelní, zoufáme si. Tehdy, když to nejméně čekáme, nás zalévá Boží světlo a my si zcela zřetelně uvědomujeme, že nejsme sami, že Bůh je zde s námi, byl zde pořád, ale my to nevnímali zahledění do svých starostí. Takto se Bůh zjevil Jákovovi. Ne pro jeho zásluhy jako Avrahamovi, ne v dlouhém rozhovoru jako Jicchakovi, ale v osamění a strachu. Prchající Jákov, Jákov v pasti – padl do připravené Boží náruče. Každý, kdo to zažil, na to nikdy nezapomene. „Vím, žes tu byl stále se mnou, ale já se díval jinak.“

To je Jákovova modlitba. Někdy hovoříme a někdy je k nám hovořeno. Modlitba není vždy předvídatelná, pevně stanovená denní povinnost. Bývá i o otevřenosti a zranitelnosti. Bůh nás může překvapit, probudit nás. Zachytit nás v pádu.